

[Дзеркало тижня. Україна](#)

- [Новини](#)
- [Газета](#)
- [Здоров'я](#)
- [Культура](#)
- [Додатковий матеріал](#)

INTERNET ARCHIVE
Wayback Machine

2 captures
10 лют. 11 - 15 бер. 11

http://www.dt.ua/newspaper/articles/61167

Go

лют 1
2010 2

- [Фінанси](#)
- [Енергоринок](#)
- [Бізнес](#)
- [Сільське господарство](#)
- [Соціальний захист](#)

Ключеве слово

- [По-руськи](#)
- [Українською](#)
- [Стаття](#)
- [Коментарії](#)

Шматок Пирогова. Український музей опинився в облозі

- [Я рекомендую](#)
- [Распечатать](#)

Катерина Константинова, Олег Вергеліс «Дзеркало тижня» №36, 02 Жовтень 2010

Читайте також

- [Німецький режисер Кирил Туші: «Знімаючи фільм «Ходорковський», я перевіряв навіть лампочки в будинку на предмет «жучків» «Дзеркало тижня» №36, 11 Березень 2011](#)
- [Олег Даль, приземлення в Києві «Дзеркало тижня» №36, 11 Березень 2011](#)
- [Керівники європейського каналу ARTE: «Політичної цензури на ТБ як такої не існує ні у Франції, ні в Німеччині!» «Дзеркало тижня» №36, 11 Березень 2011](#)
- [Поворожити на «Короля». Бенкет після «Оскара» «Дзеркало тижня» №36, 04 Березень 2011](#)
- [Світ Шевченка у мірадах «пікселів». Унікальний портрет Кобзаря створюють його ж сюжети «Дзеркало тижня» №36, 04 Березень 2011](#)
- [Німе кіно. Державну премію імені Довженка вирішили сховати під сукно? «Дзеркало тижня» №36, 04 Березень 2011](#)

Фото: Василь Артюшенко

Цієї осені яскраво жевріють скандали навколо унікального Музею народної архітектури та побуту в [Пирогові](#).

Це дійсно чарівне місце на мапі Києва. Абсолютно унікальний ландшафт.

Фактично маємо найбільший музей під відкритим небом посеред Європи (близько 130 музейних гектарів та ще й дві тисячі гектарів природного довкілля). Тут тобі й ексклюзивні експонати, і десятки тисяч відвідувачів щороку).

І найголовніше: музей у Пирогові — ніби мініатюрна мапа країни. Адже цей скансен презентує майже всі етнографічні куточки держави. Такий собі символічний образ України — на окремо взятій території.

Саме тут Україна — єдина. «Схід і Захід — разом». Подалі від зазіхань кон'юнктурних політиків, у цілісному автентичному різнобарв'ї.

...Здавалося б, досить лише пригадати [поєтові](#) слова «І рости, і діяти нам треба!» — і активно розвивати музей: привертати до нього увагу туристів, вибудовувати оригінальні маршрути.

А натомість під Пироговом — скандали та інформаційні «бомби». То хатинка згоріла, то тин похилився, то ознаки корупції завелися.

Нині війна за Пирогів триває на двох фронтах.

Перший «фронт»: боротьба за чималі території довкола музею. Які з часом можуть захопити загарбники від активної бізнес-індустрії, перетворивши унікальний ландшафт на чергову потвору на кшталт забудови Печерська та інших столичних районів.

Другий «фронт»: суто внутрішні чвари, боротьба за сфери впливу всередині закладу. Коли директор музею Павло Федака та кілька його заступників (Ігор Паньків, Іван Габор, Вадим Логвинов) не можуть дійти згоди в питаннях розвитку Пирогова, виносячи сміття «з хати».

При цьому, як багатьом помітно, на першому «фронті» переможною ходою йде наступ земельних окупантів. І чим далі триватимуть «внутрішні чвари», тим небезпечніша загроза остаточного зникнення Пирогова. Або ж перетворення його на «заручника» певного сегмента будівельної чи розважальної індустрії.

А вже панове «зодчі», як ми знаємо, швидко забудують музей кам'яними мурами по периметру його кордонів! Загнавши архітектурну перлину у смертельний кам'яний мішок...

«Фронт» перший

До «ДТ» потрапив текст звернення працівників музею до Генеральної прокуратури України, особисто до [Олександра Медведька](#). (Цьому листу, до речі, з певних причин не дають ходу, ніби «хтось» приховує від правоохоронних органів тривожну правду про ймовірне «завтра» Пирогова.)

Цитата: «...бізнесмени руками чиновників узаконюють систему повної урбанізації музею можливістю масових забудов довкілля. Хоча саме заради такого довкілля музей і розміщено саме тут. Свого часу, розробляючи стратегію Пирогова, ніхто уявити не міг, що нащадки будуть здатні на вандалізм — на знищення середовища, яке також є частиною музею... Раніше прийняті захисні рішення (стосовно статусу охоронного ландшафту та історичного ареалу) цинічно ігноруються, а згодом, без усіляких згадок про музей, — скасовуються. Триває вичікування затвердження нового генплану, де статус нашого довкілля (як земель сільськогосподарського використання) буде змінено на статус... забудови. І до цього злочину вже майже все підготовлено. Просимо піддати прокурорській перевірці юридичні акти, які стосуються музейної території та довкілля — з точки зору захисту їх від урбанізації...». Це лист від колективу.

Власне, колектив музейного Пирогова — близько півтори сотні працівників. З них понад 40 — науковці. Крім того, є невеликий будівельно-реставраційний підрозділ.

За словами співробітників, зараз музей у критичному стані: з бюджетних коштів не отримує ні копійки, заробляє «зі своєї каси». Тобто з продажу квитків.

Спочатку програма розвитку музею передбачала близько 30 млн. гривень на рік. Потім її зменшили — до 2 млн. А тим часом реставрація лише однієї будівлі тягне мінімум на 200 тис. гривень. Зараз будівель у критичному стані — близько 20. А це вже майже чотири мільйони. Квитками на це не заробиш.

Врешті допомогти Пирогову вирішив [Рінат Ахметов](#). Співпрацювати з музеєм його фонд почав 2008-го. Склали список інфраструктурних робіт. Запланували відреставрувати максимальну кількість експонатів. Очолювати подвижницьку працю від Ахметова було призначено Олесю Островську-Люту. У свою чергу музей запропонував людям Ахметова будівництво експозиційного корпусу (де можуть бути представлені рідкісні речі, що зберігаються у фондах). Проте, за словами працівників музею, ті ж люди відмовилися витратити гроші на фондовий корпус,

а лише на реставрацію.

Тим часом навіть гроші Ріната Леонідовича не дадуть ради Пирогову! Як каже Олеся Островська-Люта, «структура музею дуже мало змінилася ще з радянських часів, і навіть частково було втрачено деякі навички та спеціалістів; зараз, скажімо, нелегко знайти підрядчиків готових працювати над реставрацією традиційної архітектури...».

 Старійшина музею Сергій Верговський

А старший науковий працівник музею Сергій Верговський в свою чергу запевняє: «Так, Ахметов допомагає, але стосунки з його фондом непрості... Пані Олеся ніяк не могла зрозуміти, що це не основне для нас завдання — заробітки на пам'ятках. І вони пропонували нам перейти в режим етнопарку!».

Очевидно, в цій «дилемі» — музей чи етнопарк? — і прихований один із підводних каменів конфлікту. Справді, здавалося б, яка різниця — те чи те. Але ж...

— Якщо нас переведуть у режим етнопарку, то музей почнуть оббудовувати ззовні, — переконаний пан Верговський (який працює у Пирогові фактично з дня його відкриття в 1976 році, виступаючи одним з ідеологів цього комплексу).

— На території музею при такій зовнішній забудові може з'явитися до півсотні різноманітних закладів громадського харчування, причому на кожному кроці.

І музей втрачатиме риси автентичності. Це — головне. Тобто відбудеться повне перепрофілювання комплексу, який з дня свого заснування вибудовувався як суто духовний заклад. Саме тут зберігається в первісному вигляді надзвичайно красивий патетичний комплекс ландшафту хлібороба. Адже хлібороби формують

Старійшина музею Сергій Верговський

ландшафт таким чином — у долині роблять ставок, на схилі — город, а на терасі — садок... У садку — хату, а на плато, на полях — хліб. А поля відкриті, не зарослі, і це надає нашому ландшафту високого простору, патетики піднебесної. І саме така ділянка неурбанізованого ландшафту лежить від краю Голосіївського лісу по церковщини. Це така величезна чаша між долинами. І в цій чаші — музей. А з музею видно всю територію чаші аж по висоті церковщини. Між цими долинами прозирає і долина Дніпра. І кожен відвідувач бачить колосальний ландшафт: розлогі поля, священні гори. Тому що ми знаходимося в центрі — у Святогір'ї. Тобто тут модель України — історико-духовна — в одному комплексі. Більше того, поряд, у сусідній долині, величезна кількість пам'яток археології. Вони показують історію буття людини на території України від початку і до сьогодення. Довкілля, на яке зараз зазіхають олігархи та бізнесмени від будівельної індустрії, — невід'ємний простір нашого музею. Це єдиний ландшафт. Це все — в одній «чаші». Прогулюючись музеєм, відвідувач бачить і церковщину, і долину Дніпра...

... Журналісти «ДТ», які не вперше у Пирогові, також бачили і церковщину, і долину Дніпра. Все те, що може зникнути за можливою майбутньою «розбудовою». Коли аграрні землі віддадуть на відкуп...

Музейники показали «ДТ» кадастрові номери земельних ділянок. Хоча власників цих ділянок поки ніхто не афішує. Але в музеї переконані: якщо руки загребуші доберуться до Пирогова, можна лише уявити, чого вони набудують довкола музею і навіть на його території... Така ситуація, на думку пана Верговського, нагадує типове рейдерське захоплення охоронних земель. І ради тому — поки — ніякої.

Є надії на нового (фактичного) керівника Києва пана [Олександра Попова](#). Він нібито обіцяв переглянути колишні земельні «угоди» в столиці та її околицях. І музейники навіть запрошували Попова до своїх українських осель на території музею. Але поки — ніякої реакції.

Та й немає гарантії, що тому ж таки Попову вдасться в генеральному плані зберегти колишній статус пирогівських земель як сільськогосподарських, аби не здати їх бізнесменам.

Один із заступників мера з земельних питань узагалі вважає, що музейники лише людям голову морочать: адже мають землю, якої ніяк не можуть «освоїти»! Той чиновник переконаний — аби «освоїти» землю, її треба терміново забудувати!

Здавалось би, в цьому питанні мало прозвучати власне слово і від вищого керівництва країни. Але... Кому є діло до української хатинки, яка хилиться на околиці, очікуючи на чергову велику «перебудову».

Втім, пирогівці, зокрема архітектор Верговський, давно запропонували перетворити цей музей на великий Національний комплекс «Давня Україна». Розробивши спеціальну концепцію. Визначивши нові архітектурні об'єкти, які прикрасили б ландшафт Пирогова. Тут тобі і козацька фортеця, і нові церкви, і приміщення для павільйонної експозиції та фондів.

Втім, здійснення мрії малоімовірно. Оскільки, «в товарищах угоди немає»...

«Фронт» другий

Кадрові чвари настільки захопили працівників Пирогова, що вже важко визначитися — хто святий, а хто грішний, хто за білих, а хто за червоних.

Нового директора музею Павла Федаку було призначено на почесну посаду 2009 року. У ньому бачили науковця, який послідовно розвиватиме історичний контекст Пирогова.

Згодом в «апартаментах» музею з'явилися його заступники (Ігор Паньків, Іван Габор, Вадим Логвинов). І тераріум «однорумців» завирував! На деяких сайтах (зокрема на «museum-ukraine») стали з'являтися різкі звинувачення на адресу директора:

«За бездіяльності і потурання нового директора П.Федаки і далі тривають ті ж безчинства та безлад, як і за попереднього керівництва. Йдеться про систематичні та майже узаконені порушення режиму діяльності музею як освітньо-наукової установи — нічна робота ресторанів, де регулярно продаються спиртні напої, проводяться у вечірні та нічні години велелюдні заходи (весілля, вечірки тощо) із заїздом на територію десятків машин тощо. При цьому директора не лякає загроза пожеж, адже люди напідпитку себе не контролюють, і будь-яка випадково кинута цигарка біля легкозаймистих дерев'яних хат із солом'яною покрівлею може спричинити непоправну біду...».

Заступників пана Федаки тут-таки позиціонують як його «противників», а також (чомусь) як «противників закарпатського сепаратизму».

Панове Габор і Логвинов нібито були запрошені на посади самим директором, але «до тіньових махінацій попередників не долучилися», а «виступили з рішучим протестом проти зловживань...»

У свою чергу ті ж заступники представляють себе у ЗМІ як «практиків», які хочуть навести лад у господарстві Пирогова, а директора (прямого керівника) — лише як теоретика, котрий органічно вписується у колектив науковців похилого віку. Директор у свою чергу переконаний: музей — скарбниця пам'яток і їх потрібно вивчати, це шоу-парк, який так мріють тут збудувати і заробляти на ньому, перекресливши концепцію комплексу.

— Заступники нашого керівника, очевидно, мають певну орієнтацію «зверху», — продовжує наш співрозмовник, патріарх музею пан Верговський. — Та й заступники ці не в усьому компетентні... Скажімо, будівельною реставрацією керував кандидат наук з марксистсько-ленінської філософії. А наш заступник з науки — кандидат історичних наук, але ж його кандидатська — про демографію Польщі. Заступник з господарських питань узагалі не кваліфікований: ні в народній культурі, ні в культурі взагалі він нічого не тямить. Коли у ЗМІ піднялася чорна кампанія проти директора, то його почали звинувачувати в будівельних прорахунках... Скажімо, є в нас невеличка банька, крита дошками, і вона потребує ремонту. Стоїть собі у долині. Можна було б сто разів нарізати дошки і вкрити дах! Але минув рік, а цього не зроблено. А чого ж не зроблено? А тому що саботують роботи, аби навести тінь на керівника. Вважаю це чистісіньким рейдерським планом. Усі ці дії розколюють колектив навпіл!

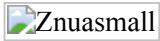
Водночас — це вже репліка від «ДТ» — «навпіл» може бути розрізаний сам Пирогів, як ласий пиріг київського ландшафту. Доки директор та його зами чубитимуться...

— Звісно, ситуація навколо комплексу в Пирогові викликає велику тривогу, — каже Микола Жулинський, директор Інституту літератури Академії наук України. — Тяжба триває вже не один рік. Одна з причин таких конфліктів — історія з «власниками» музею. А вони, як відомо, постійно змінювались. А в дитини, яка має багато «няньок», завжди виникають проблеми. Був період, коли комплекс у Пирогові патрунувало Міністерство культури. Потім музей належав Товариству охорони пам'яток — ще за часів роботи там Петра Толочка. Потім Толочко зайнявся політикою... Маючи добрі стосунки з Патоном, він передав Пирогів до Академії наук України. Хоча так і не вдалося тоді передати реставраційні майстерні... І це питання досить болюче для Пирогова. Коли Павла Федаку запросили очолити музей у Пирогові, то, звісно, були сподівання, що таке призначення лише покращить науковий статус музею. Потім виник конфлікт директора із заступниками... І — даремні намагання наукового куратора музею, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнографії, пані Ганни Скрипник, якимось уладнати скандал... Як відомо, існує державна програма розвитку музею в Пирогові. Але більшою мірою то лише тези на папері. Реального ж істотного фінансування — годі й чекати! Прикро, що історія довкола Пирогова часто зводиться лише до внутрішнього конфлікту в колективі. Адже ця проблема — державної ваги. В першу чергу зараз треба відстояти буферні зони, втрата яких — дорівнює втраті самого Пирогова... Можемо втратити не лише музейну українську хатинку, можемо втратити й Україну.

Скрижалі історії

Ще 1969 року постановою українського радянського уряду територію Пирогова було передбачено як потенційне місце для майбутнього комплексу. Перші фахівці музею були справжніми світилами науки: Юрченко, Таранушенко. Вже в 1976-му музей відкрили. Напередодні «прем'єри» Володимир Щербицький, аби уникнути закидів у «націоналізмі», запросив на екскурсію майже всю політверхівку України. Відтоді музей у Пирогові вважається взірцем у збереженні національних традицій. Кожному об'єкту на території музею передувало детальне наукове дослідження — відповідно до генплану. Як відомо, у Пирогові представлено шість етнографічних регіонів

України: «Середнє Придніпров'я», «Полтавщина і Слобожанщина», «Полісся», «Поділля», «Південь», «Карпати». А також — експозиції: «Вітряки, «Ярмаркове поле» і «Сучасне село».

[Читати коментарі](#)

Таги

- [Культура](#)
- [Людина](#)

[blog comments powered by Disqus](#)

Реклама

Реклама

[Погода](#)

автор **Катерина Константинова**

- [Керівники європейського каналу ARTE: «Політичної цензури на ТБ як такої не існує ні у Франції, ні в Німеччині!» «Дзеркало тижня. Україна» №9, 11 Березень 2011](#)
- [Сценічний рух. Як виживають у столиці «малі» театри? «Дзеркало тижня. Україна» №8, 04 Березень 2011](#)
- [На студію Довженка — бульдозер! І терміново відкрити у країні сценарні курси», — заявив творець «Штольні», який сьогодні працює над новим проектом із соратницею Тарантіно. «Дзеркало тижня. Україна» №7, 25 Лютий 2011](#)
- [Диригент Роман Кофман: «Реформування оперних театрів України повинно початися негайно» «Дзеркало тижня. Україна» №5, 11 Лютий 2011](#)
- [Письменник Василь Шкляр: «У мене в парламенті є своя «фракція!» «Дзеркало тижня. Україна» №4, 04 Лютий 2011](#)

автор **Олег Вергеліс**

- [Вороняча свободка «Дзеркало тижня. Україна» №9, 11 Березень 2011](#)
- [Олег Даль, приземлення в Києві «Дзеркало тижня. Україна» №9, 11 Березень 2011](#)
- [Поворожити на «Короля». Бенкет після «Оскара» «Дзеркало тижня. Україна» №8, 04 Березень 2011](#)
- [Село і леді. Іван Тургенєв у столичному ТЮГу «Дзеркало тижня. Україна» №7, 25 Лютий 2011](#)
- [Престиж? «Дзеркало тижня. Україна» №6, 18 Лютий 2011](#)
- [робота в Харькове танцовщица](#)
- [погода в Чернигове](#)
- [футбол](#)
- [скачать Робин Гуд](#)
- [музыка без регистрации бесплатно транс](#)
- [машины б у купить](#)
- [Фонд](#)
- [Реклама](#)
- [Передплата](#)
- [Редакція](#)

Copyright © 1994-2011. «Дзеркало тижня. Україна». Усі права захищені.

518
14681
23574

bigmir.net 64822 39173

17165
7998

ua.ua

Використання матеріалів ZN.UA дозволяється за умови посилання (для інтернет-видань — гіперпосилання) на ZN.UA.

Усі матеріали, розміщені на цьому сайті з посиланням на агентство «Інтерфакс-Україна», не підлягають подальшому відтворенню та/чи розповсюдженню у будь-якій формі, інакше як з письмового дозволу агентства «Інтерфакс-Україна».